

*Jasno je da moje pravo
razmahivanja šakom
prestaje tamo gdje
počinje nos drugog
čovjeka.*

*Tako je Django,
u pravu si...*

LJUDSKA PRAVA

POVIJEST LJUDSKIH PRAVA

LJUDSKA PRAVA ili **PRAVA ČOVJEKA** su temeljna prava koja pripadaju svakom čovjeku samim time što je ljudsko biće, ona su **urođena i neotuđiva**

POVIJESNI RAZVOJ LJUDSKIH PRAVA

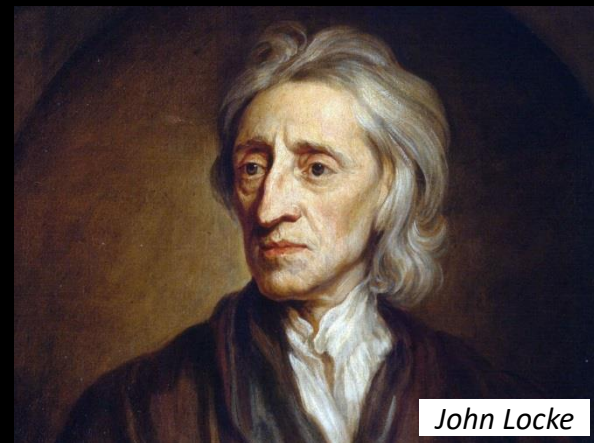
- grčki filozofi – jednakost ljudi (**prirodno pravo**)
- kršćanstvo – svi ljudi su pred Bogom jednaki
- 623. – **Medinska povelja** (jednakost ljudi s obzirom na vjeru i običaje)
- 1215. – **Magna Charta Libertatum** (*Velika povelja slobode*)
- 1288. – **Vinodolski zakonik** – prisilio feudalce na poštivanje prava kmetova

„Svi ljudi rođeni su slobodni, s jednakim dostojanstvom i pravima.”

Članak 1. Opće deklaracije o ljudskim pravima

POVIJEST LJUDSKIH PRAVA

- 1679. – **Habeas-Corpus Acte** (*Zakon protiv zatvora bez presude*)
- **John Locke** – „*Dvije rasprave o vladi*” – **pravo na život, slobodu i privatno vlasništvo** (*zadaca države je zaštita tih prava*)
- **1776. - Virginia Bill of Rights** (*Američka deklaracija o nezavisnosti*)
 - postavlja temelje ljudskim pravima
 - pravo na život, slobodu i vlasništvo
 - sloboda okupljanja i tiska
 - sloboda kretanja i pravo na peticiju
 - pravo na pravnu zaštitu
 - glasačko pravo
- **1789. – Povelja o pravima čovjeka i građanina**
- **10. 12. 1948. – Opća deklaracija o pravima čovjeka** (Povelja UN-a)
 - 2. i 3. generacija 1966. g.
- **1990.** – povelja za novu Europu

PODJELA LJUDSKIH PRAVA

1. GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA

OSOBNA

PRAVO NA ŽIVOT

PRAVO NA SLOBODU I LJUDSKO DOSTOJANSTVO

PRAVO NA PRIVATNO VLASNIŠTVO

GRAĐANSKA I POLITIČKA

BIRAČKO PRAVO

PRAVO NA SLOBODU MIŠLJENJA, IZRAŽAVANJA I VJEROISPOVJESTI

PRAVO NA SLOBODU OKUPLJANJA

PRAVO NA INFORMIRANJE

2. GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA

1. SOCIJALNA
2. EKONOMSKA
3. KULTURNA

- pravo na **rad**
- pravo na **obrazovanje**
- pravo na **prehranu**
- pravo na **socijalnu skrb** i **zdravstvenu zaštitu**
- pravo na **stanovanje**
- pravo na **prikladan životni standard**

3. GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA

- pravo na **mir**
- pravo na **zdrav okoliš** (ekološka prava)
- pravo na **razvoj** (kulturni, politički i ekonomski)
- pravo na **zaštitu osobnih podataka**

PRVA GENERACIJA LJUDSKIH PRAVA

OSOBNNA PRAVA

- pravo na život
- pravo na sigurnost i slobodu, pravo na ljudsko dostojanstvo i slobodan razvoj osobe (zabrana mučenja i ropstva)
- pravo na privatno vlasništvo

POLITIČKA I GRAĐANSKA (CIVILNA) PRAVA

- biračko pravo
- pravo na slobodu mišljenja, izražavanja (sloboda tiska) i vjeroispovijedi
- sloboda udruživanja i okupljanja

najstarija prava koja čine jezgru i osnovu svim ostalim ljudskim pravima; osnovna prava iz kojih proizlaze sva ostala

prava koja nastaju s razvojem demokracije; omogućuju aktivnu slobodu, tj. mogućnost aktivnog sudjelovanja građana u političkom životu

**DRUGA GENERACIJA
LJUDSKIH PRAVA**

**GOSPODARSKA, SOCIJALNA
I KULTURNA PRAVA**

- pravo na rad
- pravo na obrazovanje
- pravo na prehranu
- pravo na socijalnu skrb i zdravstvenu zaštitu
- pravo na stanovanje
- pravo na prikladan životni standard

prava koja omogućuju svima da poprave svoj ekonomski i socijalni položaj; definira se minimum ekonomske i socijalne sigurnosti kojeg svi moraju imati; najteže su ostvariva jer ne ovise samo o dobroj volji vlasti već o nizu čimbenika (npr. gospodarskoj situaciji)

**TREĆA
GENERACIJA
LJUDSKIH PRAVA**

**EKOLOŠKA, INFORMACIJSKA
I ZAJEDNIČKA PRAVA**

- pravo na zdrav okoliš (ekološka prava)
- kulturna prava
- prava na razvoj (kulturni, politički i ekonomski)

najmlađa prava nastala kao reakcija na suvremene globalne probleme i potrebe; nastoje očuvati prirodni okoliš, smanjiti jaz između bogatih i siromašnih i sl.

PUČKI PRAVOBRANITELJ

Funkcija pučkog pravobranitelja:
nadzire provođenje ljudskih prava

i upozorava vlast ako se ona krše, a posebice ako to proizlazi iz djelovanja državnih organa

- *ombudsman* (Švedska u 19.st)
- pučkog pravobranitelja bira **Sabor**
- mandat traje **8 godina**
- ima **imunitet**
- uglavnom je pravnik
- **savjetodavna uloga**

LORA VIDOVIĆ

Prema Ustavu RH svatko ima:

- **osobne slobode i prava** (pravo na ljudsko dostojanstvo, osobne slobode, privatnost, jednakost pred zakonom, pravo na sudsku zaštitu prava i sloboda, slobodu kretanja, slobodu misli, savjesti i vjeroispovijesti, pravo sklapanja braka i osnivanja obitelji, nepovredivost stana, nepovredivost i tajnost pisama, pravo na obrazovanje)
- **političke slobode i prava** (sloboda mišljenja i izražavanja, sloboda okupljanja, sloboda udruživanja, pravo na državljanstvo, izborno pravo, pravo na sudjelovanje u upravi i pristup javnim službama)
- **gospodarske slobode i prava** (pravo na privatno vlasništvo, pravo nasljeđivanja, pravo na poduzetničke i tržišne slobode)
- **socijalna prava i slobode** (pravo na rad, sloboda izbora i zaposlenja, pravo na jednaku naknadu za jednaki rad, plaćeni tjedni i godišnji odmor, pravo na socijalnu sigurnost, pravo na pomoć države u slučaju nemoći, nesposobnosti za rad i nezaposlenosti, pravo invalidnih osoba na zaštitu, pravo na sindikalno udruživanje i štrajk, pravo na zaštitu obitelji, materinstvo, djece, mladih i hendikepirane djece)
- **prava nacionalnih manjina** (na izražavanje manjinske osobitosti, izražavanje nacionalne pripadnosti, slobodno služenje svojim jezikom i pismom, pravo na kulturnu autonomiju i autonomiju u samoupravi)
- **ekološka prava** (pravo na zdravu životnu sredinu).

Za zaštitu svojih prava u Republici Hrvatskoj građani se mogu obratiti policiji, odvjetnicima, Uredu pučkog pravobranitelja, Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Vladinim uredima i odborima, Uredu predsjednika Republike, lokalnim i međunarodnim nevladinim organizacijama u Republici Hrvatskoj.

KORISNI LINKOVI - VIDEO

- [Human rights](#)
- [Focus Human Rights: Violations, History, **First Dimension**](#)
- [Focus Human Rights: Women's Rights, NGOs, **Second Dimension**](#)
- [Focus Human Rights: Justiciability, Improvements, **Third Dimension**](#)